7/7909

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.12.0.AKP.0.07-212/5963
Konu : Yazılı Soru Önergesi

31 .../10/2005

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) Başbakanlığa göndermiş olduğunuz 07.10.2005 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0. GNS.0.10.00.02-7/7909-13485/38514 sayılı yazınız.
b) Başbakanlığın 17.10.2005 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-471-68/4613 sayılı yazısı.

İlgi (a) da kayıtlı Başbakanlığa göndermiş olduğunuz yazınız ile Başbakanlığın ilgi (b) de kayıtlı yazısı ekinde alınan, Malatya Milletvekili Muharrem KILIÇ'a ait 7/7909 esas no'lu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER :
1- Görüş 7/7909 (3 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

7/7909

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : **Muharrem KILIÇ**
Malatya Milletvekili

Esas No : **7/ 7909**

Malatya'mızın en büyük gelir kaynağı kayısıdır. Malatya kayısısı 2004 yılında yaklaşık %90 oranında don felaketinden zarar gördü. Resmi verilere göre 2004 yılında Malatya'nın kayısı ve diğer ürünlerinden uğradığı zarar 300 trilyonun üzerindedir. Bu zararla ilgili olarak üreticilerimizin mağduriyetlerinin giderilmesi için hükümetiniz tarafından ne gibi tedbirler alındığını 22.11.2004 tarihli soru önergemle şahsınıza sormuştum. Ne yazık ki Malatya'nın 2004'de uğradığı don felaketiyle ilgili olarak bir önleminiz ve desteğiniz olmadı.

Malatya'mızda kayısı üretimi 2005 yılında çok iyidir. Ancak, bu kez de bir grup yaş ve kuru kayısı alıcısı tüccar, geçen yıldan zor durumda olan, borçlu olduğu için pazarlık gücü olmayan çiftçinin ürününü elinden yok pahasına almaya çalışmaktadır. Yaş kayısının kilogramını 10-15 kuruşa, kuru kayısının kilogramım ise 1-1,5 YTL. fiyatla alınmaya çalışılmaktadır. Bu fiyatlar ürün maliyetinin yarısı bile değildir.

Çiftçi, kayısı üretimi için gübreciye, mazot bayilerine, diğer üretim girdilerini sağlayan esnafa borçludur. Kayısı ürününün sezonu geçmeden bir an önce ağaçtan indirilmesi, islimi ve çekirdekten çıkarılmasının sağlanması için çalıştırmış olduğu sezonluk işçilere borçlanmıştır. Esnaf, alacağı için beklese bile sezonluk işçinin ücretini hemen ödemesi gerekmektedir. Üretici çiftçinin bu mağduriyetini bilen tüccar, yok fiyatına ürünü çiftçinin elinden almaktadır. Üretici acil borçlarını kapatabilmek için Ziraat Bankasından kredi almaya çalışmaktadır.

Kayısı, ülke ekonomisine yıllık 200 milyon dolar bir girdi sağlamaktadır. Malatya'daki bu fiyat düşmesi kayısının satış fiyatına da yansımaktadır. 2004 de yaklaşık 2.800 dolara ihraç edilen kayısının ihraç fiyatı da 1.700 doların altına düşmüştür. Bu durumdan ülke ekonomimizin de zarar göreceği ortadadır.

Henüz kayısı sezonu açılmadan önce bu sorunları Meclis Kürsüsünde defalarca dile getirerek önlem alınmasını talep ettiğimiz halde ne yazık ki bu konuşmalarımız dikkate alınmadı. Kayısı Birlik yeterince desteklenerek yaş ve kuru kayısı alımında piyasaya sokulmadı.

Aynı duyarsızlığın fındıkta yaşanmadığını görüyoruz. Bir yandan Sayın Bakan Kürşat TÜZMEN'in, diğer taraftan ziraat odaları teşkilatlarının ve Fiskobirlik'in fındıkta fiyat düşüklüğünü önlemek için çaba harcadıklarını sevinerek görmekteyiz. Bu olumlu bir gelişme. Ancak bu duyarlılığın kayısıda da, üzümde de, kirazda da ve diğer ürünlerimizde de gösterilmesi gerektiğini belirtiyoruz.

Türkiye'deki kayısının %83'ü Malatya'da üretilmektedir. Yukarıda belirttiğimiz kayısı ihraç ürünü olup, ülke ekonomisine önemli katkısı bulunmaktadır. Gerekli Pazar yaratılmasında bu katkının giderek artacağı da ortadadır.

Bu bağlamda:

SORU 1) Yoksulluğu, işsizliği önleyeceğinizi, halkın sorunlarını çözeceğinizi belirterek halktan oy aldınız. Malatya'dan da beş milletvekili çıkarttınız. Kayısının fiyatı 2005 fiyatlarının dörtte birine geriledi. Ancak gerek sizin ve gerekse Bakanlarınızın Malatya kayısısının sorunlarının çözümü, mağdur olan çiftçilerimize yardım edilmesiyle ilgili hiçbir girişimine tanık olmadık. Malatya'nın sorunlarının çözülmemesinin sebepleri nelerdir?

SORU 2) Kayısıdaki iç tüketimi artırmak için Bakanlar Kurulunda görüşülerek iyi bir besin ve enerji kaynağı olan kayısının; askeri birliklerimizin, yatılı okullardaki öğrencilerimizin, hastanelerimizin ve resmi kurumların yemekhanelerinde kullanılmasının sağlanmasını düşünüyor musunuz?

SORU 3) 2000 yılından sonraki tüm borçlarını yapılandırmış bulunan Kayısı birliğe destek verilmesi durumunda kayısı pazarında üretiminin en az %25'ini alarak piyasayı canlandıracağı açıktır. Nitekim fındıkla ilgili Fiskobirlik taban fiyat açıklayarak alım yapmakta ve fındık fiyatları düşmemektedir. Bu konuda Fiskobirliğe olduğu gibi Kayısı birliğe de destek verecek misiniz?

SORU 4) Malatya çiftçisi, geçen sene don felaketine, bu sene de fiyat felaketine uğramıştır. Çiftçi çok mağdur durumdadır. Ürün bedeli borçlarını karşılamaya yetmemektedir. Çiftçilerin uygun koşullarda Ziraat Bankasından kredi kullanmasını; Ziraat Bankasına, Tarım Kredi Kooperatiflerine, Sulama Birliklerine ve diğer Devlet Kurumlarına olan borçlarının yeniden yapılandırılarak ertelenmesini düşünüyor musunuz?

CEVAP 1-2-3-4) Bilindiği üzere, çiftçilerimizin Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden aldıkları ve ödeyemedikleri kredi borçları yeniden yapılandırılmıştır. Çiftçilerimizin 2,7 katrilyon TL'lik borcunun 1,5 katrilyon TL'lik kısmı silinmiş olup, geri kalan borçların ödenmesi noktasında ise büyük kolaylıklar sağlanmıştır.

2002 yılında %59 olan zirai kredi faiz oranları, 2003 yılında %39'a, 2004 yılında %28'e ve 2005 yılında da %20'ye indirilmiştir.

Ayrıca, "Tarıma Can Suyu" adı altında çiftçilerimize düşük faizli tarımsal kredi kullandırma imkânı getirilmiştir. Bu uygulama kapsamında, üreticilerimize piyasada uygulanan cari faiz oranlarından % 25 ila % 60 arasında indirimli kredi imkanı sunulmuştur. Diğer bir ifadeyle çiftçilerimize verilen sübvansiyonlu kredi faiz oranları kredi konularına göre %8 ila %15 aralığına çekilmiştir. Bu uygulama kapsamında, organik tarımsal üretim ve iyi tarım uygulamaları ile üretim yapan çiftçilerimize cari faiz oranından % 60 oranında indirimli kredi kullandırılmaktadır.

Bunun yanında, işletme kredileri vadesi 12 aydan 18 aya, yatırım kredileri vadesi ise 3 yıldan 5 yıla çıkarılmıştır. Uygulama ile 2005 yılı Eylül ayı itibarı ile 589 bin üreticimize yaklaşık 2,5 katrilyon TL (2.5 milyar YTL) kredi kullandırılmıştır.

Diğer taraftan, doğal afetlerden zarar gören üreticilerin bu zararlarının telafi edilmesi amacıyla 2005 yılında Tarım Sigortaları Kanunu çıkartılmış ve Kanunun uygulama Yönetmeliği de Eylül ayında yayımlanmıştır. Tarım sigortaları uygulamalarının desteklenmesi için Bakanlığımız 2005 yılı bütçesinde 30 trilyon TL'lik (30 milyon YTL) bir kaynak ayrılmıştır.

Bakanlığımızca 2005 yılında 16 ilde pilot uygulaması başlatılan "Köy Bazlı Katılımcı Yatırım Programı" kapsamında, meyve-sebze işleme, depolama, ambalajlama, paketleme, yatırım

konularında girişimcilere hibe desteği verilmektedir. Program 2006 yılında tüm illerimizde uygulamaya konulacaktır.

Kayısıbirliğin desteklenmesi ile ilgili olarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığından alınan cevabi görüş aşağıda belirtilmektedir.

4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun ve bu çerçevede hazırlanan ana sözleşmelerine göre Birlikler, yönetim kurullarının kararlarıyla; piyasa koşullarını gözeterek, ortak üreticilerinin menfaatlerini koruyacak ve varlıklarını idame ettirecek şekilde kendi nam ve hesabına ürün alımında bulunmakta ve ürün alım fiyatlarını belirlemektedirler.

Kayısıbirlik, 2005/2006 sezonu için yönetim kurulu kararlarıyla, 1,7 YTL/kg başlangıç avans fiyatı açıklamış, bilahare açıklanan avans fiyatı 2,7 YTL/kg olarak revize etmiştir.

Kayısıbirlik 2005/2006 sezonunda kuru kayısı alımı finansmanına yönelik olarak DFİF kredisi talebinde bulunmuş olup, bu talep Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca Yeniden Yapılandırma Kuruluna iletilmiştir.

Öte yandan, Fiskobirlik 2005/2006 döneminde levant kalite fındığın alım fiyatını brüt 7.05 YTL/kg olarak kendi yönetim kurulunda belirlemiş ve ürün alımları için Birliğe DFİF kaynaklarından herhangi bir destek sağlanmamıştır.